

Refer el model pedagògic per a l'escola del futur

per Jordi Viladrosa i Clua

La nostra societat viu canvis tan sobtats que sempre és una bona ocasió per plantejar-nos novament si som davant un panorama en què moltes professions parametrizables acabaran desapareixent. Els avenços de la tecnologia auguren una pèrdua substancial de llocs de treball que seran substituïts per altres que encara estan per definir o que tot just comencen a treure el cap. La robòtica, per exemple, ocuparà el lloc dels humans en tasques mecàniques i repetitives. A l'altra cara de la moneda hi tenim les conseqüències de la Covid-19: és conjuntural o és estructural el factor teletreball, la docència virtual? Com afecta al sector educatiu ara i com ho farà a mig termini? Ens és útil el model pedagògic que tenim i és el més adequat per a l'escola que necessitem? Té, doncs, futur el model actual de centre educatiu?

Un primer aspecte a considerar és si no caldria buidar el currículum de tots aquells continguts que no formen part d'un corpus de coneixements bàsics (imprescindibles i consensuats) i comuns (per a tot l'alumnat) en el marc d'una educació tan personalitzada com es pugui. El model memorístic clàssic, repetitiu i descontextualitzat, tan propi encara del model educatiu actual, ha de ser substituït per un altre model en què la formació de l'alumnat els faci persones útils per a la societat i no només per a les empreses i el seu model productiu. Ken Robinson en un dels seus múltiples TED i entrevistes ens recorda que els fins de l'educació tenen a veure amb quatre camps:

l'economia, la cultura i la tradició (els valors), la ciutadania activa i compromesa i el creixement i desenvolupament personal. Això és, centrar les tasques en aspectes com la sostenibilitat i el medi ambient; conèixer bé la pròpia cultura per entendre millor la dels altres i ser tolerants; el civisme; la personalització oberta als altres sense oblidar la interioritat d'un mateix.

Un segon aspecte hauria de tenir a veure amb l'adquisició d'aquelles habilitats i tècniques de treball intel·lectual que facilitin l'aprenentatge autònom i la recerca intel·ligent de la informació necessària per a resoldre petits reptes o casos que facin imprescindible el treball interdisciplinari dels diversos àmbits de coneixement (lingüístic, matemàtic, coneixement de l'entorn natural i social, etc.). Preparar aquests nous perfils d'alumnat comporta ensenyar-los a pensar i fer-ho críticament, a resoldre problemes (amb aportacions de la robòtica, la intel·ligència artificial, el sentit dels algorismes, etc.), a conèixer i portar a la pràctica les soft skills: habilitats de comunicació, capacitat de gestionar bé la informació, la presa de decisions i la resolució de conflictes, el treball en equip col·laboratiu, l'ús adequat del temps, estimular el pensament divergent i la creativitat...

Un tercer bloc a configurar hauria de ser el de l'avaluació entesa com a procés regulador de l'aprenentatge i no com una qualificació que cal reservar per al final, quan calgui certificar que s'han assolit els objectius pretesos. De fet,

Equilibrant la vida

per Anna Forés

“El model memorístic clàssic, repetitiu i descontextualitzat, tan propi encara del model educatiu actual, ha de ser substituït per un altre model.”

el model subjacent en la legislació vigent centrat en una visió competencial de l'educació no cal menystenir-lo sinó fer-lo possible tot canviant la metodologia i l'avaluació. I potser no sobra que recordem que les competències no es desenvolupen sense el suport dels coneixements. La pedagogia i la didàctica poden ser més útils que mai. Aquest és el repte!

Jordi Viladrosa és doctor en Ciències Humanes, Socials i Jurídiques per la Universitat Internacional de Catalunya i llicenciat en Filosofia i Ciències de l'Educació per la Universitat de Barcelona. També és mestre de l'especialitat de filologia per la Universitat de Lleida i Màster en Direcció i gestió de centres educatius per la Universitat de Barcelona. Actualment forma part de l'equip d'Impuls Educació, on és coordinador de publicacions.

M'agradaria compartir amb vosaltres algunes reflexions fruit del que hem viscut en aquests mesos de pandèmia així com algunes reflexions, pensaments i dades que han sortit en algunes de les recerques que hem dut a terme o d'espais que hem compartit amb altres persones. La constatació és que aquesta vivència d'atzucac i de sacsejada ens convida a equilibrar la vida entre diferents elements que ens serveixen per prendre consciència del procés viscut i del que estem vivint per ajudar-nos a reequilibrar. Hem triat uns quants punts a reequilibrar que no són pas tots, però si un punt de partida per a la reflexió.

Equilibri entre el soroll i el silenci. Vivim en una societat plena de sorolls, sorolls no només de ciutat, de trànsit, de motors, sinó de tot allò que ens distreu d'allò essencial. Com a contrapunt ens veiem cercant moments de silenci, de calma, de sentir-nos per dins, de retrobar-nos. Una de les dades més significatives que ha sortit de les recerques fetes és la resposta de les persones a la pregunta: que has après d'aquesta situació viscuda? i el més rellevant com a resposta és: a prioritzar, a tenir paciència i a procurar la calma. Per tant un aturar-se, reflexionar sobre allò que és realment prioritari en el dia a dia i en la vida i dedicar-s'hi plenament. Aquest exercici d'interioritat no es pot fer enmig d'un context sorollós, necessitem del silenci. Sense silenci no hi hauria música. La música de la vida necessita d'espais de silenci per